

Matemaattisen tilastotieteen perusteet

5. harjoitukset, 49. vko 2008

- 5.1. Henkilön verenpaine X kotimittarilla mitattuna noudattaa normaalijakaumaa $X \sim N(\mu, 2\sigma^2)$. Terveysasemalla mitattuna verenpaine Y noudattaa normaalijakaumaa $N(\mu, \sigma^2)$. Jos X ja Y ovat riippumattomat, laske todennäköisyys, että keskiarvo $(X+Y)/2$ poikkeaa odotusarvosta μ korkeintaan puolitoista hajontaa.
- 5.2. Riippumattomat satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat normaalijakaumaa $X \sim N(\mu_1, \sigma_1^2)$ ja $Y \sim N(\mu_2, \sigma_2^2)$. Määritellään satunnaismuuttujat $U = aX + b$ ja $V = cY + d$, missä a, b, c ja d ovat vakioita.
- (a) Osoita momenttifunktion avulla, että
- $$U \sim N(a\mu_1 + b, (a\sigma_1)^2), \quad V \sim N(c\mu_2 + d, (c\sigma_2)^2).$$
- (b) Määritä U :n ja V :n yhteisjakauman momenttifunktio.
- (c) Osoita edellisten kohtien avulla, että U ja V ovat riippumattomat.
- 5.3. Oletetaan, että satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat kaksiulotteista normaalijakaumaa $N_2(\mu_1, \mu_2, \sigma_1^2, \sigma_2^2, \rho)$. Osoita, että $E(XY) = \mu_1\mu_2 + \rho\sigma_1\sigma_2$. (Vihje: Voit käyttää esimerkiksi Määritelmää 7.9)
- 5.4. Oletetaan, että satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat kaksiulotteista normaalijakaumaa $N_2(\mu_1, \mu_2, \sigma_1^2, \sigma_2^2, \rho)$, missä $\mu_1 = 70, \mu_2 = 80, \sigma_1^2 = 100, \sigma_2^2 = 169$ ja $\rho = 5/13$. Laske
- (a) $E(Y|X = 72)$.
- (b) $\text{Var}(Y|X = 72)$.
- (c) $P(Y \leq 84|X = 72)$.
- (Sovella sivulta 208 Lauseen 7.9 tuloksia).
- 5.5. Oletetaan, että satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat kaksiulotteista normaalijakaumaa $N_2(\mu_1, \mu_2, \sigma_1^2, \sigma_2^2, \rho)$, missä $\mu_1 = 3.2, \mu_2 = 12, \sigma_1^2 = 1.44, \sigma_2^2 = 16$ ja $\rho = 0.7$.
- (a) Määritä X :n ja Y :n jakaumat ja
- (b) Y :n ehdollinen jakauma ehdolla $X = 3.8$.
- (c) Laske $E(X|Y = 10)$ ja $\text{Var}(X|Y = 10)$ sekä
- (d) todennäköisyydet $P(0.8 < X < 4.2)$, $P(Y > 14)$ ja
- (e) $P(X > 3.2|Y = 10)$, $P(Y < 12|X = 3.8)$

(Sovella sivulta 208 Lauseen 7.9 tuloksia).

5.6. Riippumattomat satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat normaalijakaumaa $X \sim N(\mu_1, \sigma_1^2)$ ja $Y \sim N(\mu_2, \sigma_2^2)$.

- (a) Määritä satunnaismuuttujan $X - Y$ jakauma.
- (b) Laske todennäköisyys $P(X > Y)$ (Riippuu parametreista $\mu_1, \mu_2, \sigma_1^2, \sigma_2^2$).
- (c) Päättele, että $P(X > Y) = 0.5$, jos $\mu_1 = \mu_2$.

5.7. Riippumattomat satunnaismuuttujat X ja Y noudattavat normaalijakaumaa $N(0, 1)$ ja

$$U = \frac{1}{\sqrt{2}}(X + Y) \quad V = \frac{1}{\sqrt{2}}(X - Y).$$

- (a) Määritä U :n ja V :n yhteisjakauman tiheysfunktio $f_{U,V}$.
- (b) Päättele yhteisjakauman tiheysfunktioista $f_{U,V}$ reunajakaumien tiheysfunktioita f_U ja f_V integroimatta.
- (c) Totea, että U ja V ovat riippumattomat.

5.8. Satunnaisvektori (X, Y) noudattaa standardimuotoista normaalijakaumaa $N_2(0, 0, 1, 1; \rho)$ [$X \sim N(0, 1)$, $Y \sim N(0, 1)$ ja $\text{Cor}(X, Y) = \rho$].

- (a) Laske odotusarvo $E[(X - aY - b)^2]$, missä a ja b ovat vakioita (Vihje: Lausu $[(X - aY) - b]^2 = (X - aY)^2 - 2b(X - aY) + b^2$).
- (b) Merkitään $q(a, b) = E[(X - aY - b)^2]$. Millä a :n ja b :n arvoilla funktio $q(a, b)$ saavuttaa miniminsä?